

Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa 2026

Lähteet

Aarnisalo, S., Hakalisto, L., Sarkkinen, T., & Vlasov, J. (2024). Valssi-laadunarviointijärjestelmän kehittäminen vuosina 2020–2023: Kehitysvaiheen loppuraportti. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2024:24.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165642>

Ahola, R., & Valkonen, S. (2024). Työhyvinvointi ja pitovoima muuttuvassa varhaiskasvatustyössä. *Journal of Early Childhood Education Research (JECER)*, 13(3), 105–140. <https://doi.org/10.58955/jecer.146503>

Ahola, R., Valkonen, S., & Kuusisto, A. (2026). Promoting sustainable occupational well-being through leadership in Finnish early childhood education. *Educational Management Administration & Leadership (EMAL)*, 1–23. <https://doi.org/10.1177/17411432261455744>

Alila, K. (2003). Laadun kehittäminen ja ohjaustoiminta varhaiskasvatuksessa. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2003:1.

Alila, K. (2013). Varhaiskasvatuksen laadun ohjaus ja ohjauksen laatu: Laatupuhe varhaiskasvatuksen valtionhallinnon asiakirjoissa 1972–2012. *Acta Universitatis Tamperensis 1824*. Tampere University Press.

Alila, K., & Eskelinen, M. (2021). Varhaiskasvatuksen toimintaympäristön muutokset asiantuntijuuden kehittämisen kehyksenä. Teoksessa E. Fonsén, M. Koivula, R. Korhonen, & T. Ukkonen-Mikkola (toim.), *Varhaiskasvatuksen asiantuntijat: Yhteistyössä eteenpäin* (s. 229–237). Suomen Varhaiskasvatus.

Bendermacher, G. W. G., Oude Egbrink, M. G. A., Wolfhagen, I. H. A. P., et al. (2017). Unravelling quality culture in higher education: A realist review. *Higher Education*, 73, 39–60. <https://doi.org/10.1007/s10734-015-9979-2>

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

Dzimińska, M., Fijałkowska, J., & Sułkowski, Ł. (2018). Trust-Based Quality Culture Conceptual Model for Higher Education Institutions. *Sustainability*, 10(8), 2599. <https://doi.org/10.3390/su10082599>

Elken, M., & Stensaker, B. (2018). Conceptualising ‘quality work’ in higher education. *Quality in Higher Education*, 24(3), 189–202. <https://doi.org/10.1080/13538322.2018.1554782>

European Commission. (2014). Proposal for key principles of a Quality Framework for Early Childhood Education and Care: Report of the Working Group on Early Childhood Education and Care under the auspices of the European Commission. https://www.opgroeien.be/sites/default/files/documenten/ecec-quality-framework_en.pdf

- Harkoma, S., Vlasov, J., & Marjanen, J. (2021). Varhaiskasvatuksen kansallisten arviointityökalujen pilotointi. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 13:2021.
<https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/varhaiskasvatuksen-kansallisten-arviointityokalujen-pilotointi>
- Harkoma, S., Sarkkinen, T., & Vlasov, J. (2023). Valssi-käsikirja: Tietoa varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmästä Valssista ja sen hyödyntämisestä arvioinnissa. Päivittyvä, julkaisematon asiakirja. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/valssi-kasikirja>
- Harkoma, S., Marjanen, J., Junttila, N., Sainio, M., Stoor-Grenner, M. & Tiihonen, M. (2024). Arviointi kiusaamisen vastaisesta toiminnasta sekä lasten tunne- ja vuorovaikutustaitojen tukemisesta varhaiskasvatuksessa. Kansallinen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 27:2024.
<https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/arviointi-kiusaamisen-vastaisesta-toiminnasta-seka-lasten-tunne-ja-vuorovaikutustaitojen-tukemisesta-varhaiskasvatuksessa>
- Harjunen, E., Hietala, R., Lepola, L., Räisänen, A., & Korpi, A. (2017). Arvioinnilla luottamusta: Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen järjestäjien laadunhallinta- ja itsearviointikäytänteet. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 4:2017. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/arvioinnilla-luottamusta-perusopetuksen-ja-lukiokoulutuksen-jarjestajien-laadunhallinta-ja-itsearviointikaytantee> t
- HE 111/2024 vp. (2024). Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi varhaiskasvatustilain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta. <https://www.eduskunta.fi/asiat-ja-aanestykset/valtiopaivaasiat/HE%20111%2F2024%20vp>
- Hjelt, H. (2023). Työnä varhaiskasvatus: Ammattilaisten puhetta suomalaisesta varhaiskasvatuksesta. Tampereen yliopiston väitöskirjat 895.
- Hujala, E., Parrila, S., Lindberg, P., Nivala, V., Tauriainen, L., & Vartiainen, P. (1999). Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa. Oulun yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Varhaiskasvatuskeskus.
- Ikävalko, E. (2016). Vaikenemisiä ja vastarintaa: Valtasuhteet ja toiminnan mahdollisuudet oppilaitosten tasa-arvosuunnittelussa. Käyttäytymistieteiden laitos. Kasvatustieteellisiä tutkimuksia 270. Helsingin yliopisto.
- Kahila, S., & Heikka, J. (2025). Planning, assessment, and development time through the lens of teacher leadership: Perceptions of Finnish early childhood education teachers. Educational Management Administration & Leadership, 1–19. <https://doi.org/10.1177/17411432251354887>
- Kannel, L., Kuusiholma-Linnamäki, J., Harju-Luukkainen, H., Heiskanen, N., Kuusisto, A., & Kulmala, V. (2023). Paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien toteutuminen päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 28:2023. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/paikallisten-varhaiskasvatussuunnitelmien-toteutuminen-paivakodeissa-ja-perhepaivahoidossa>
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi). (2023). Koulutus- ja kasvatusalan laadunhallinnan keskeiset elementit. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tiivistelmät 10:2023.
<https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/koulutus-ja-kasvatusalan-laadunhallinnan-keskeiset-elementit>
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi). (2024a). Koulutuksen arviointisuunnitelma 2024–2027.
<https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/koulutuksen-arviointisuunnitelma-2024-2027>
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi). (2024b). Varhaiskasvatuksen laadunhallinnan ja arvioinnin tunnuslukuja: Valssi-laadunarviointijärjestelmän käyttötilasto 2024.
<https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/varhaiskasvatuksen-laadunhallinnan-ja-arvioinnin-tunnuslukuja-valssi-laadunarviointijarjestelman-kayttotilasto-2024>

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi). (2025). Varhaiskasvatuksen laadunhallinnan ja arvioinnin tunnuslukuja: Valssi-laadunarviointijärjestelmän käyttötilasto 2025. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/valssi-laadunarviointijarjestelman-kayttotilasto-2025-ja-leikki-varhaiskasvatuksessa-yhteenvedo>

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi). (2026a). Koulutuksen ja varhaiskasvatuksen kansallinen arviointi: Arvioinnin lähestymistapa. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tiivistelmät 1:2026. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/koulutuksen-ja-varhaiskasvatuksen-kansallinen-arviointi-arvioinnin-lahestymistapa>

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi). (2026b). Varhaiskasvatuksen laadunhallinnan ja arvioinnin tunnuslukuja: Valssi-laadunarviointijärjestelmän käyttötilasto 2026. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/valssi-laadunarviointijarjestelman-kayttotilasto-2026>

Kuusiholma-Linnamäki, J., Sarkkinen, T., Vlasov, J., Fonsén, E., Heikkinen, S., Hjelt, H., Lahtinen, J., Lohi, N., Mäkelä, M., & Siippainen, A. (2023). Päiväkodin johtajan työ: Johtamiskokonaisuudet, varajohtamisen rakenteet ja johtajan työhön kohdistuvat odotukset. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 29:2023. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/paivakodin-johtajan-tyo-johtamiskokonaisuudet-varajohtamisen-rakenteet-ja-johtajan-tyohon-kohdistuvat-odotukset>

Litjens, I., & Taguma, M. (2010). Literature overview for the 7th meeting of the OECD Network on Early Childhood Education and Care. OECD.

Mikkola, A., Repo, L., Vlasov, J., Paananen, M., & Mattila, V. (2017). Varhaiskasvatuksen arvioinnin nykytila. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 22:2017. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/varhaiskasvatuksen-arvioinnin-nykytila>

Moser, T., Leseman, P., Melhuish, E., Broekhuizen, M., & Slot, P. (2017). European framework of quality and wellbeing indicators. CARE: Curriculum & Quality Analysis and Impact Review of European Early Childhood Education and Care. Utrecht University. http://ecec-care.org/fileadmin/careproject/Publications/reports/D6_3_CARE_Framework_of_Quality_and_Wellbeing_Indicators.pdf

Nurhonen, L., Saha, M., Cumming, T., & Fonsén, E. (2026). Pathways to work-related wellbeing: Early childhood education leaders' stories. Educational Research, 68(1), 18–37. <https://doi.org/10.1080/00131881.2025.2599782>

OECD. (2016). Starting Strong IV: Monitoring quality in early childhood education and care. Data country note: Finland. <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/programmes/edu/ecec/migrate/starting-strong-iv/data-country-notes/finland-ecec-data-country-note-SSIV.pdf>

Opetushallitus. (2022). Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022. Määräykset ja ohjeet 2022:2a.

Paananen, M. (2017). Imaginaries of early childhood education: Societal roles of early childhood education in an era of accountability. Väitöskirja, Helsingin yliopisto. Helsinki Studies in Education, 3.

Paakkari, A., Paananen, M., & Siippainen, A. (2026). Encountering impassive edtech: the affects of using a non-commercial assessment platform. Learning, Media and Technology, 1–14. <https://doi.org/10.1080/17439884.2026.2723506>

Roponen, H. (2026). The conceptualization of leadership culture in early childhood education. JYU Dissertations, 1072. Jyväskylän yliopisto.

Siippainen, A., Sarkkinen, T., Vlasov, J., Marjanen, J., Fonsén, E., Hjelt, H., Heikkinen, S., Lohi, N., Lahtinen, J., & Mäkelä, M. (2021). "Yhdessä yritetään tehdä parasta mahdollista varhaiskasvatusta ja laatua jokaisen

lapsen päivään”: Varhaiskasvatuksen moninaiset johtamisrakenteet ja johtaminen. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 23:2021. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/yhdessa-yritytaan-tehda-parasta-mahdollista-varhaiskasvatusta-ja-laatua-jokaisen-lapsen-paivaan-varhaiskasvatuksen-moninaiset-johtamisrakenteet-ja>

Silverström, C., Hietala, R., & Poroila, A. (2022). Perusopetuksen laadunhallinnan nykytilan kartoitus. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 9:2022. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/perusopetuksen-laadunhallinnan-nykytilan-kartoitus>

Soukainen, U. (2015). Johtajan jalanjäljillä: Johtaminen varhaiskasvatuksen hajautetuissa organisaatioissa laadun ja pedagogisen tuen näkökulmasta. Annales Universitatis Turkuensis C, 400. Turun yliopisto.

Syrjämäki, M., & Heiskanen, N. (2023). Special teacher's pedagogical work in the social systems of early childhood education. Journal of Early Childhood Education Research (JECER), 12(3), 181–213. <https://doi.org/10.58955/jecer.129554>

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (2023). Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf

Valkonen, S. (2025). Ongelmatarinoita opetussuunnitelman toteutumisesta. Kasvatus, 56(2), 152–167. <https://doi.org/10.33348/kvt.145086>

Valkonen, S., & Abendstein, L. (2026). Päiväkodin johtajat tehostamistoimenpiteiden toteuttajina, kyseenalaistajina ja kieltäytyjinä. Hallinnon tutkimus, 44(4). <https://doi.org/10.37450/ht.160156>

Vargha, A., & Delaney, H. D. (2000). A critique and improvement of the CL common language effect size statistics of McGraw and Wong. Journal of Educational and Behavioral Statistics, 25, 101–132. <https://doi.org/10.2307/1165329>

Varhaiskasvatuslaki 540/2018. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180540>

Vlasov, J., Salminen, J., Repo, L., Karila, K., Kinnunen, S., Mattila, V., Nukarinen, T., Parrila, S., & Sulonen, H. (2018). Varhaiskasvatuksen laadun arvioinnin perusteet ja suositukset. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 24:2018. <https://www.karvi.fi/fi/julkaisut/varhaiskasvatuksen-laadun-arvioinnin-perusteet-ja-suositukset>

Vlasov, J., & Sarkkinen, T. (Tulossa, 2027). Arvioinnin ja kehittämisen ytimessä: Laatutyön johtaminen varhaiskasvatuksessa. Teoksessa J. Vlasov, K. Alila, & E. Hujala (toim.), Varhaiskasvatuksen käsikirja (6., uudistettu painos). Santalahti-kustannus.